

**Listed buildings in
Denmark**

**Kulturarvsstyrelsen
Island – 4/12 2015**

**Arne Høi
Head of Division
Architect MAA
Adjunct professor**

**Danish Agency for
Culture**

World heritage

Culture / natural sites of
international importance
World Heritage
Convention UNESCO
State responsibility

World heritage

Culture / natural sites of
international importance
World Heritage
Convention UNESCO
State responsibility

Listed buildings

Buildings of national
importance

The law of preservation
Responsibility of the
state (Kulturstyrelsen)

World heritage

Culture / natural sites of international importance
World Heritage Convention UNESCO
State responsibility

Listed buildings

Buildings of national importance

The law of preservation
Responsibility of the state (Kulturstyrelsen)

Buildings worthy of preservation

Buildings of local importance

The law of Planning

World heritage

Culture / natural sites of international importance
World Heritage Convention UNESCO
State responsibility
8 places

Listed buildings

Buildings of national importance

The law of preservation
Responsibility of the state (Kulturstyrelsen)
9000 building

Buildings worthy of preservation

Buildings of local importance

The law of Planning
400.000 buildings

Purpose of the law of preservation

"The law is aimed at protecting the older buildings of architectural, cultural or environmental value, including buildings that illustrate living, working, production conditions and other important features of the development of the society."

Parcelgården med omgivelser (1954 af Palle Suenson og landskabsarkitekt C.Th. Sørensen)

**Which buildings can
be listed?**

Buildings of national
importance

Hedvigs Hus – ca. 1850

Kult^{ur}
STYRELSEN

**Which buildings can
be listed?**

Buildings of national
importance

Architectural value

*Hotel Astoria, Ole
Falkentorp 1934 – 35*

Kult^{ur}
STYRELSEN

**Which buildings can
be listed?**

Buildings of national
importance

Architectural value

Cultural value

*Hotel Astoria, Ole
Falkentorp 1934 – 35*

**Which buildings can
be listed?**

Buildings of national
importance

Architectural value

Cultural value

Surroundings

**Which buildings can
be listed?**

Buildings of national
importance

Architectural value

Cultural value

Surroundings

Independent
landscape
architectural
works

Before 1536 are
automatically listed

Which buildings can be listed?

Buildings of national importance

Architectural value

Cultural value

Surroundings

Independent landscapearchitectural works

Before 1536 are automatically listed

Older than 50 annual If excellent value, also under 50 years

Uglegårdsskolen (1974 af Halldor Gunnlögsson og Jørn Nielsen)

Kult^{ur}
STYRELSEN

Which buildings can be listed?

Buildings of national importance

Architectural value

Cultural value

Surroundings

Independent landscape architectural works

Before 1536 are automatically listed

Older than 50 years If excellent value, also under 50 years

**Can we list a whole
city or a street?**

KULTUR
STYRELSEN

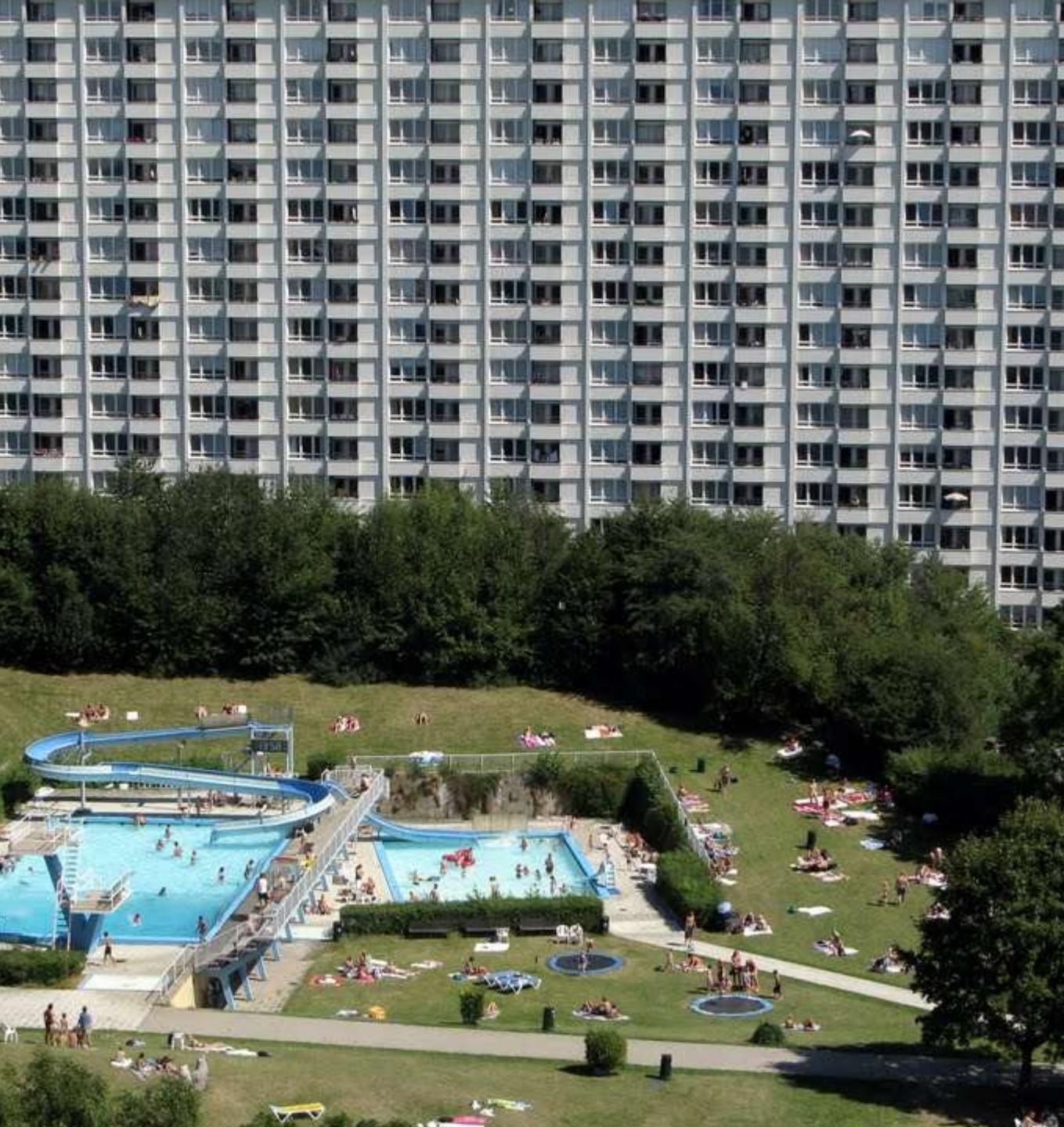

Kultur
STYRELSEN

Kultur
STYRELSEN

How do we list and delist buildings?

The National Cultural Agency

The Association of Buildings and landscape culture

The Historic Buildings Council

We can:
List buildings

How do we list and delist buildings?

The National Cultural Agency

The Association of Buildings and landscape culture

The Historic Buildings Council

We can:
List new buildings

Delist buildings

How do we list and delist buildings?

The National Cultural Agency

The Association of Buildings and landscape culture

The Historic Buildings Council

We can:
List new buildings

Delist buildings

Kult^{ur}
STYRELSEN

Consequences if a building is listed?

The building must be kept in good condition.

Kultur
STYRELSEN

Consequences if a building is listed?

The building must be kept in good condition.

Permission from Kulturstyrelsen to work beyond normal maintenance

**Consequences if a
building is listed?**

The building must be
kept in good condition.

Permission from
Kulturstyrelsen to work
beyond normal
maintenance

Preservation values
must be guaranteed -
but the building is to be
used

Consequences if a building is listed?

The building must be kept in good condition.

Permission to work beyond normal maintenance

Preservation values must be guaranteed - but the building is to be used

Main preservation values / Guidelines for development

GRANTS

Exemption from land tax

GRANTS

Exemption from land tax

Deduct maintenance costs through tax

GRANTS

Exemption from land tax

Deduct maintenance costs through tax

Kulturstyrelsens grant funds for the restoration of listed buildings (35.mio. DKR / 659 mio. ISK)

Approximately 1.500 applications a year

Mostly used to costly requirements -or manuals and action plans

GRANTS

Exemption from land tax

Deduct maintenance costs through tax

Kulturstyrelsens grant funds for the restoration of listed buildings
(35.mio. DKR / 659 mio. ISK)

Approximately 1.500 applications a year

Mostly used to costly requirements -or manuals and action plans

Building material as grant

GRANTS

Exemption from land tax

Deduct maintenance costs through tax

Kulturstyrelsens grant funds for the restoration of listed buildings (35.mio. DKR / 659 mio. ISK)

Approximately 1.500 applications a year

Mostly used to costly requirements -or manuals and action plans

Buildingmaterial as grant

Grants from private foundations

VÆRDIEN AF BYGNINGSARVEN
Realdania marts 2015

INCENTIVE
VI FJERNER GAETVÆRK FRA BESLUTNINGER

Study by Realdania

**"The economic value
of the built heritage"**

Familyhouses worthy of preservation are sold at prices that are 30% higher than the average in the same municipality

**"The economic value
of the built heritage"**

Familyhouses worthy of preservation are sold at prices that are 30% higher than the average in the same municipality

In areas with more than 15% buildings, worthy of preservation the price of the rest of the houses is 13% higher than similar homes in areas without built Heritage.

**"The economic value
of the built heritage"**

Familyhouses worthy of preservation are sold at prices that are 30% higher than the average in the same municipality

In areas with more than 15% buildings, worthy of preservation the price of the rest of the houses is 13% higher than similar homes in areas without build Heritage.

2/3 of tourist in Ribe overnight because of the build heritage.

Kultur
STYRELSEN

Cooperation about the listed buildings

BYFO

The private owners

BY og LAND

The Association of Buildings
and landscape culture

Cooperation concerning:

The Historic Buildings Council

Committee Work

Legislative work

Cooperation about the listed buildings

Committees have been appointed Minister of Culture in the autumn of 2007

Report from the "Committee for preservation of buildings in 2009"

Recommendations for future efforts, including a review of the listed buildings

UNDERVISNSMINISTERIET

Rek. 35

St. 1

København, den

24 / 5 1954.

Kultur

STYRELSEN

Ministeriet skal herved meddele, at ved revisionen af den i henhold til lov om bygningsfredning af 12. marts 1918 udarbejdede fortægelse over bygninger m. m., der underkastes en begrænset fredning efter de i loven givne bestemmelser, er neden angivne, Dem tilhørende bygning eller bygningsdel efter indstilling af Det særlige Bygningssyn optaget i klasse B på ovennævnte fortægelse.

Et eksemplar af loven samt en udtalelse fra Det særlige Bygningssyn vedlægges.

P. m. v.
e.b.

M. Blmhy
Th. Gimseing

Nysted, Adelgade 11, umatrikuleret.

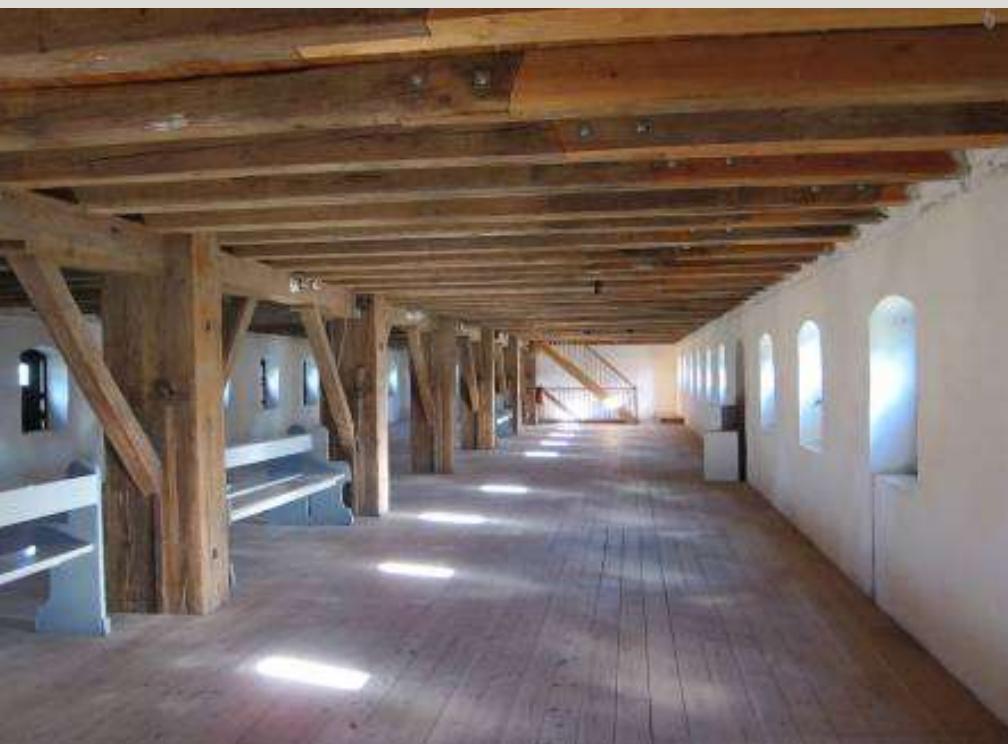
Til ejeren af ejendommen Adelgade 11, Nysted.

Sax.Dom.JhNr:

54
1954

Review of the listed buildings

Make it understandable why a building is protected

Review of the listed buildings

Make it understandable why a building is protected

Ensure that the owner and authority has reasonable grounds to consider changes

Kult^{ur}
STYRELSEN

Plan for preservation and maintenance

The owners of the buildings that remain listed, are “offered a plan of action” concerning the building's condition, advises on maintenance, estimate of cost and suggestions to work that is necessary to maintain the preservation values

Cooperation with the owners

Dialog

Acknowledge differences of interest

Respect

Professional behavior

We can start a battle
each day – but we try
to avoid

TAK

arh@kulturstyrelsen.dk

Bygningsfredning i bevægelse

- cooperation with the owners' organization in the special building survey and in the committee's work is to give a more nuanced view of how to preserve and develop the built heritage

Målsætning med fredningsgennemgangen

- **ACTION PLANS**

The owners of the buildings that remain protected, offered a plan of action through the building's condition, advises on maintenance and price puts any construction work that is necessary to maintain conservation values

Den metodiske tilgang

BESKRIVELSE

- Bygningsbeskrivelse
- Bygningshistorie
- Kilder

VURDERING

- Miljømæssig værdi
- Kulturhistorisk værdi
- Arkitektonisk værdi

KONKLUSION

- Bærende fredningsværdier
- Anbefalinger

Løses af et tværfagligt team
bestående af arkitekter,
kunsthistorikere og etnologer.

Dialogen om de bærende fredningsværdier

Sikring af fredningsværdierne

HANDLINGSPLANER

Ejerne af de bygninger, der forbliver fredede, tilbydes en handlingsplan, der gennemgår bygningens tilstand, rådgiver om vedligeholdelse samt prissætter eventuelle byggearbejder, der er nødvendige for at bevare fredningsværdierne

Status og erfaringer

3073 ejendomme har indtil nu haft besøg

God dialog – både under besøget og efterfølgende

De store bygherrer og statslige bygningstjenester samt Københavns Kommune udfører selv fredningsbeskrivelser

Værdisætningen og fredningsbeskrivelserne er blevet en integreret del af arbejdsmetoden og processen med udvikling og bevaring af de fredede bygninger

Vi forventer at 7-8 % af de fredede bygninger ikke fortsat vil have de arkitektoniske og kulturhistoriske værdier, der kan begrunde en fredning

Status og erfaringer

3073 ejendomme har indtil nu haft besøg

God dialog – både under besøget og efterfølgende

De store bygherrer og statslige bygningstjenester samt Københavns Kommune udfører selv fredningsbeskrivelser

Værdisætningen og fredningsbeskrivelserne er blevet en integreret del af arbejdsmetoden og processen med udvikling og bevaring af de fredede bygninger

Vi forventer at 7-8 % af de fredede bygninger ikke fortsat vil have de arkitektoniske og kulturhistoriske værdier, der kan begrunde en fredning

Rammer for fredningsgennemgangen

Bemærkninger til lovændring 2010

Målet med fredningsgennemgangen er at sikre de bærende fredningsværdier for eftertiden. Men en konsekvens af gennemgangen forventes at blive, at der blandt de eksisterende fredede bygninger også findes bygninger, som ikke længere har tilstrækkelige fredningsværdier, eller hvor det ikke vil være muligt at reetablere disse, og at der som en følge heraf vil ske en affredning af bygninger. Derved fjernes de særlige rettigheder, forpligtelser og krav, som stilles for fredede bygninger i forbindelse med gennemførelse af bygningsændringer

Skal fredningen opretholdes?

- Til at vurdere om en bygning har tilstrækkelige fredningsværdier, benyttes bygningsfredningslovens værdikriterier: arkitektonisk og kulturhistorisk værdi

Skal fredningen opretholdes?

PROCES

- Ejer orienteres om den mulige fredningsophævelse
- Sagen forelægges Det Særlige Bygningssyn
- Høring (3 måneder)
- Afgørelse (inden 3 måneder)
- Mulighed for at påklage afgørelsen til Kulturministeriet
- Afgørelsen af klagesagen kan ikke ankes

- Ophæves fredningen kan bygningen udpeges som bevaringsværdig af Kulturstyrelsen, kommunalbestyrelsen, hvis den ikke er det i forvejen

Vores kommende arbejde med fredning

Bemærkninger til bygningsfredningsloven

Bemærkninger til lovændring 1997

Der har hidtil ikke været gennemført en systematisk gennemgang af de tidlige B-fredninger med henblik på en eventuel ophevelse af fredninger, men det bør efter regeringens opfattelse være muligt at opheve fredningen af en bygning, hvor fredningsværdierne er gået tabt. Med forslagetlettes adgangen til at opheve fredninger, der har mistet deres fredningsværdi, og mere generelt at revidere fredningslisten.

Bemærkninger til bygningsfredningsloven

Bemærkninger til lovændring 2010

Målet med fredningsgennemgangen er at sikre de bærende fredningsværdier for eftertiden. Men en konsekvens af gennemgangen forventes at blive, at der blandt de eksisterende fredede bygninger også findes bygninger, som ikke længere har tilstrækkelige fredningsværdier, eller hvor det ikke vil være muligt at reetablere disse, og at der som en følge heraf vil ske en affredning af bygninger. Derved fjernes de særlige rettigheder, forpligtelser og krav, som stilles for fredede bygninger i forbindelse med gennemførelse af bygningsændringer.

Kultur
STYRELSEN

**UDVIKLING OG
DIALOG MED
UDGANGSPUNKT I DE
BÆRENDE
FREDNINGSVÆRDIER**

**Ejer
Rådgiver
Kulturstyrelse**

KULTUR
STYRELSEN

**UDVIKLING OG
DIALOG MED
UDGANGSPUNKT I DE
BÆRENDE
FREDNINGSVÆRDIER**

**Ejer
Rådgiver
Kulturstyrelse**

**UDVIKLING OG
DIALOG MED
UDGANGSPUNKT I DE
BÆRENDE
FREDNINGSVÆRDIER**

**Ejer
Rådgiver
Kulturstyrelse**

**UDVIKLING OG
DIALOG MED
UDGANGSPUNKT I DE
BÆRENDE
FREDNINGSVÆRDIER**

**Ejer
Rådgiver
Kulturstyrelse**

**UDVIKLING OG
DIALOG MED
UDGANGSPUNKT I DE
BÆRENDE
FREDNINGSVÆRDIER**

**Ejer
Rådgiver
Kulturstyrelse**

KULTUR
STYRELSEN

**Konsekvenser af en
fredning?**

**Konsekvenser af en
fredning?**

**Bygningen skal
holdes i forsvarlig
stand.**

Kult^{ur}
STYRELSEN

**Konsekvenser af en
fredning?**

**Bygningen skal
holdes i forsvarlig
stand.**

**Tilladelse til arbejder
udover almindelige
vedligeholdelse**

**Konsekvenser af en
fredning?**

**Bygningen skal
holdes i forsvarlig
stand.**

**Tilladelse til arbejder
udover almindelige
vedligeholdelse**

**Fredningsværdierne
skal sikres – men
bygningen skal kunne
anvendes**

Konsekvenser af en fredning?

Bygningen skal holdes i forsvarlig stand.

Tilladelse til arbejder udover almindelige vedligeholdelse

Fredningsværdierne skal sikres – men bygningen skal kunne anvendes

**Økonomiske
støtteordninger**

**Fradrag for
vedligeholdelsesudgif-
ter (og udgifter til
forsikring)**

**Skatteværdien af 90-150
mio.kr.**

**Fritagelse for
ejendomsskat
90 mio.kr**

**Skattefri støtte fra
Kulturarvsstyrelsen
30 mio.kr.**

Private fonde

Økonomiske støtteordninger

**Fradrag for
vedligeholdelsesudgif-
ter (og udgifter til
forsikring)**

Skatteværdien af 90-150
mio.kr.

**Fritagelse for
ejendomsskat**
90 mio.kr

**Skattefri støtte fra
Kulturarvsstyrelsen**
30 mio.kr.

Private fonde

**Økonomiske
støtteordninger**

**Fradrag for
vedligeholdelsesudgif-
ter (og udgifter til
forsikring)**

**Skatteværdien af 90-150
mio.kr.**

**Fritagelse for
ejendomsskat
90 mio.kr**

**Skattefri støtte fra
Kulturarvsstyrelsen
30 mio.kr.**

Private fonde

Økonomiske støtteordninger

**Fradrag for
vedligeholdelsesudgif-
ter (og udgifter til
forsikring)**

Skatteværdien af 90-150
mio.kr.

**Fritagelse for
ejendomsskat**
90 mio.kr

**Skattefri støtte fra
Kulturarvsstyrelsen**
30 mio.kr.

Private fonde

**Økonomiske
støtteordninger**

**Fradrag for
vedligeholdelsesudgif-
ter (og udgifter til
forsikring)**

Skatteværdien af 90-150
mio.kr.

**Fritagelse for
ejendomsskat**
90 mio.kr

**Skattefri støtte fra
Kulturarvsstyrelsen**
30 mio.kr.

Private fonde

Styrelse pønser på at ophæve fredning af 600 huse

Danmark risikerer at miste en del af vores bygningskultur, lyder advarslen fra arkitekter, fredningsekspert og beboere.

AFFREDNING. Kulturstyrelsen er ved at revidere alle fredede huse i Danmark. Som resultat af det skal en del af dem affredes - altså fredningerne skal ophæves. I Dragør drejer det sig om 12 ud af 77 huse. Dette er et af husene, der skal affredes. - Foto: LASSE KOFOED

Rammer for fredningsgennemgangen

Bemærkninger til lovændring 1979

Fredning efter bygningsfredningsloven tager ikke sigte på bevaring af sammenhængende bygningsmiljøer. Derimod er der i planlægningslovgivningen bestemmelser om bevaring af arkitektonisk og kulturhistorisk værdifulde miljøer, hvis enkelte elementer ikke hver for sig opfylder bygningsfredningslovens krav.

Rammer for fredningsgennemgangen

Bemærkninger til lovændring 1997

Der har hidtil ikke været gennemført en systematisk gennemgang af de tidlige B-fredninger med henblik på en eventuel ophævelse af fredninger, men det bør efter regeringens opfattelse være muligt at ophæve fredningen af en bygning, hvor fredningsværdierne er gået tabt. Med forslagetlettes adgangen til at ophæve fredninger, der har mistet deres fredningsværdi, og mere generelt at revidere fredningslisten.

FREDEDE BYGNINGER